

Motion till riksdagen 2005/06:Kr260

av **Rolf Olsson (v)**

Varvshistoriskt museum

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utredning av statligt stöd till inrättande av ett varvshistoriskt museum.

Inledning

Under ganska många års tid har det förts diskussioner och sonderingar i Göteborg och på andra orter om vikten av och möjligheterna till att bevara och levandegöra kulturarvet från den stora och mycket viktiga varvsnäringen i Sverige. Det är ingen överdrift att säga att varvsnäringen under lång tid var central och betydelsefull för Sveriges utveckling på flera samhällsområden. Det finns därför mycket god anledning att hävda att inrättande av ett varvsmuseum är en fråga av nationellt intresse.

Varvsorter

Varvsnäringen i Sverige har varit förlagd till många orter. I Göteborg arbetade på 1960-talet bortåt 20 000 människor vid främst de tre storvarven och väldigt många fler var sysselsatta hos underleverantörer och i verksamheter som på olika sätt knöt an till varvens verksamhet. Andra stora varvsorter var Malmö, Uddevalla, Landskrona, Karlskrona, Sölvesborg, Oskarshamn och Stockholm, för att bara nämna några av de viktigare. Under lång tid utvecklades på dessa orter en oerhört stor kompetens och kunskap kring fartygsbyggnation. Sverige var en av världens absolut ledande fartygsbyggnationer och på Norra Älvstranden i Göteborg byggdes under 150 år fartyg som blev välkända i hela världen.

Fel! Okänt namn på

Vad har hänt i frågan om varvsmuseum?

I många år har det pågått diskussioner och mindre utredningar i Göteborg och på andra orter om inrättande av varvsmuseum. Det har gjorts viktiga insatser av ideella föreningar, fackföreningar, några kommuner och befintliga museer för att i någon mån rädda viktiga dokument, foton, byggnader och andra lämningar, men det räcker inte. Det krävs ett samlat grepp där alla nivåer, inklusive den nationella nivån, samarbetar för att skapa ett brett varvshistoriskt museum. Såväl lokalt i Göteborg som regionalt i Västra Götaland har utredningar och arbeten gjorts under senare år. Dessa har utmynnat i konstateranden att det vore oerhört värdefullt med ett varvshistoriskt museum, men att också staten måste engagera sig i och stödja utvecklandet av ett sådant museum.

Varvsnäringen – en del av landets kulturarv

I den statliga utredningen Industrisamhällets kulturarv (SOU 2002:67) framhålls betydelsen av att uppmärksamma industriarvsfrågorna. Värdefulla mänskliga kunskaper och erfarenheter, liksom industriella lämningar riskerar att gå förlorade om inget görs snart. En mycket viktig del i detta synsätt är att tillvarata de mänskliga erfarenheterna, dvs. att uppmärksamma och dokumentera de människor som kan berätta denna del av historien. Byggnader, maskiner och fartyg är naturligtvis viktiga, men för att få en fullödig bild krävs kunskaper om samhället runt varven, människors liv och arbete, den sociala historien. Därför behövs minnen och berättelser från människor som var med och därför är det naturligtvis viktigt att insatser görs inom en rimlig tid då många människor som var yrkesaktiva på varven nu är i en hög ålder.

Ett ansvar också på nationell nivå

Varvsindustrin har som framhållits bedrivits på många orter i Sverige. Varvsindustrin och dess många underleverantörer är en mycket viktig del av svensk ekonomisk historia. Därför är ett varvshistoriskt museum en fråga av nationellt intresse. Det är dock helt nödvändigt att det sker ett mycket nära samarbete mellan stat, regioner och kommuner. Det torde krävas inte minst när det gäller finansiering och för att samordna mellan olika delar. De befintliga planerna, diskussionerna och utredningarna i Göteborg och Västra Götaland och på andra håll är naturligtvis helt nödvändiga att beakta och samarbeta kring i det fortsatta arbetet. Förläggningen av ett framtida varvsmuseum måste diskuteras i ett större sammanhang, men det torde vara svårt att bortse från Göteborg som ett mycket tungt alternativ för placering. En viktig sak att utreda och värdera kan vara samordning och samverkan med annan, angräns-

Fel! Okänt namn på

sande museiverksamhet. Det är dock avgörande att den unika inriktningen på varvsindustrihistorien inte går förlorad i ett sådant samarbete.

Regeringen bör få i uppdrag att i enlighet med ovanstående intentioner låta utreda förutsättningar för ett statligt stöd till inrättande av ett varvshistoriskt museum. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 september 2005

Rolf Olsson (v)